Комунальний заклад Львівської обласної ради

«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Кафедра гуманітарної освіти

Програма підвищення кваліфікації учителів,
які викладають міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр»

«Діяльнісний підхід у процесі викладання курсу «Драматургія і театр» у Новій українській школі»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри гуманітарної освіти

(протокол № 9 від 18.09.2026 р.)

Завідувачка кафедри Анна-Марія БОГОСВЯТСЬКА

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 6-2 від 01.10.2026 р.)

Голова науково-методичної ради Павло ХОБЗЕЙ

Розробник: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (Гурин О. М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти КЗ ЛОР «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»).

Напрям підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (укладачі: ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України, Державна установа «Український інститут розвитку освіти», Інститут педагогіки НАПН України).

Термін дії програми: з 10.01.2027 до 10.01.2032 року.

Рецензенти:

Чеков Юрій, Заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки театральних діячів України, викладач акторської майстерності та сценічної мови у львівському Національному університеті імені Івана Франка (факультет культури та мистецтв).

Вишнякова Ірина, соціальний педагог СЗШ І-ІІІ ст. № 91 м. Львова, керівник шкільної студії Форум-театру.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення програми курсів підвищення кваліфікації для вчителів, що викладають міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр» є надзвичайно вчасним і важливим кроком для сучасної освіти, оскільки дозволяє перейти від пасивного засвоєння теорії до дієвого, емоційного та практичного навчання. Цей напрям об'єднує мовно-літературну та мистецьку галузі освіти та стає дієвим інструментом для всебічного розвитку особистості учня.

Цільова група: учителі, які викладають міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр» у 5 – 9 класах закладів загальної середньої освіти.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Форма підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток учителів, що викладають міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр» відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів української мови і літератури, учителів музичного мистецтва, інтегрованого курсу «Мистецтво», необхідних для організації навчання з «Драматургії і театру» відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити усвідомлення та поглиблення знань учителів міжгалузевого інтегрованого курсу «Драматургія і театр» щодо основних ідей і принципів Концепції «Нова українська школа» та державної політики у сфері загальної середньої освіти;
- ознайомити слухачів із сучасними концепціями театральної педагогіки, специфікою міжгалузевого підходу в освіті та нормативно-правовим забезпеченням впровадження інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти;
- формувати у педагогів навички моделювання та конструювання освітнього процесу засобами драматургії та театру; навчити інтегрувати інструменти театральної дії в інші освітні галузі (мовно-літературну, суспільствознавчу, мистецьку);
- навчити користуватися практичними технологіями режисерського аналізу тексту, акторського тренінгу, сценічного моделювання, імпровізації та перформансу, адаптованими до вікових особливостей здобувачів освіти.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

1.4. **Мовно-комунікативної компетентності** через вдосконалення техніки мовлення, дикції, засобів вербальної та невербальної експресії, що є ключовим як для викладання театральних дисциплін, так і для загальної педагогічної майстерності.

2.1. **Предметно-методичної**, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентостей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

4.4. **Психологічної,** через застосування елементів драматерапії та ігрового моделювання для зниження рівня тривожності й агресії учнів, розвитку емпатії, емоційної саморегуляції, а також фасилітації мікроклімату в учнівському та педагогічному колективах.

6.1. **Компетентності педагогічного партнерства,** завдяки здатності до ефективної взаємодії, суб'єкт-суб'єктного спілкування та командної роботи учасників освітнього процесу.

Очікувані результати підвищення кваліфікації

За результатами навчання слухач/слухачка:

- вміє проєктувати та моделювати інтегровані й бінарні уроки, ефективно поєднуючи інструментарій курсу «Драматургія і театр» з іншими освітніми галузями (мовно-літературною, історичною, мистецькою тощо);
- адаптує та застосовує вправи на розвиток емоційного інтелекту, емпатії, уваги, уяви та культури мовлення в учнівському колективі;
- організовує та моделює безпечний простір для командної взаємодії учнів, спільного написання сценаріїв (колективне текстотворення) та створення мініпостановок;
- впроваджує здоров'язбережувальні технології та елементи драматерапії для зняття психоемоційної напруги, подолання страху публічних виступів та соціальної адаптації внутрішньо переміщених дітей чи учнів у стресовому стані.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, під час індивідуального та фронтального опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях здійснюється експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних запитань до теми. **Оцінювання вербальне.**

Курс **зараховується** за умови **відвідування не менше 50%** авдиторних занять та **виконання** 2 модульних контрольних робіт. Модульні контрольні роботи передбачають перевірку рівня засвоєння теоретичних положень і практичних умінь, набутих під час навчання, зокрема з розробки розгорнутого плану-конспекту (або технологічної карти) бінарного або інтегрованого уроку (на вибір), де інструментарій курсу «Драматургія і театр» виступає засобом засвоєння матеріалу з іншого навчального предмета (наприклад, історії України, української чи зарубіжної літератури).

Особливості реалізації програми: очно-дистанційна форма навчання, курс передбачає практичну діяльність, виконання завдань у цифровому середовищі та підсумкову рефлексію.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат видається відповідно до кількості прослуханих годин за умови відвідування не менше 50% від загальної кількості та виконання 2-х модульних робіт.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми складається з інтеграційно-мотиваційного заняття та 3-х модулів.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі виконують 2 модульні контрольні роботи. Модульні контрольні роботи передбачають перевірку рівня засвоєння теоретичних положень і практичних умінь, набутих під час навчання, зокрема з розробки розгорнутого плану-конспекту (або технологічної карти) бінарного або інтегрованого уроку (на вибір), де інструментарій курсу «Драматургія і театр» виступає засобом засвоєння матеріалу з іншого навчального предмета (наприклад, історії України, української чи зарубіжної літератури).

Оцінювання 2 модульних робіт здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано».

Учасники, які відвідали не менше 50% занять та успішно виконали індивідуальну роботу, отримують сертифікат відповідно до кількості прослуханих годин.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 9 год – лекційні заняття, 15 год – практична робота, 6 год – самостійна робота.

Назва теми	**Кількість годин**				
	Лекції	**Практичні заняття**	**Самостійна робота**	**Контрольні заходи**	**Усього**
Інтеграційно-мотиваційне заняття					
Тема 0.1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля. Формування очікувань учасників.	-	1	-	-	1
Модуль 1. Теоретико-методологічні засади театральної педагогіки					
Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення та концепція міжгалузевої інтеграції в Новій українській школі.	2	1	-	-	3
Тема 1.2. Анатомія драматургічного тексту: конфлікт, композиція та специфіка режисерського аналізу для вчителя.	3	2	-	-	5
Усього годин за модулем	**5**	**3**	**2**	**-**	**10**

Модуль 2. Діяльнісний підхід та інтегровані технології у викладанні курсу					
Тема 2.1. Методика проведення акторських тренінгів: розвиток уваги, уяви, дикції та пластики учнів.	-	2	-	-	2
Тема 2.2. Технології сценічної імпровізації та перформансу на стику освітніх галузей (мова, література, історія).	-	2	-	-	2
Тема 2.3. Колективне текстотворення: методика написання авторських міні-п'єс та сценаріїв з учнями.	-	2	-	-	2
Усього годин за модулем	**-**	**6**	**4**	**-**	**10**
Модуль 3. Психолого-педагогічна підтримка та оцінювання					
Тема 3.1. Елементи драматерапії та психогімнастики як здоров'язбережувальні технології в умовах хронічного стресу.	2	2	-	-	4
Тема 3.2. Критерії, рубрики та інструменти формувального і підсумкового оцінювання практично-творчої діяльності.	2	1	-	-	4
Усього годин за модулем	**4**	**5**	**-**	**-**	**9**
Разом годин за навчальною програмою	**9**	**15**	**6**	**-**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ІНТЕГРАЦІЙНО-МОТИВАЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ

(практичне, 1 година)

Тема 0.1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля. Формування очікувань учасників.

Презентація мети, завдань, структури, очікуваних результатів, правил взаємодії та критеріїв успішного завершення навчання на платформі ВЕКТОР. Визначення професійних запитів і очікувань слухачів.

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади театральної педагогіки.

(лекція 5 годин; практичне 3 години)

Тема 1.1. Нормативно-правове забезпечення та концепція міжгалузевої інтеграції в Новій українській школі.

Методологічні засади інтеграції мистецької та мовно-літературної освітніх галузей відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти.

Концепція театральної педагогіки як засобу реалізації наскрізних ліній НУШ.

Поняття про театр як соціокультурний та антропологічний феномен в освітньому просторі.

Тема 1.2. Анатомія драматургічного тексту: конфлікт, композиція та специфіка режисерського аналізу для вчителя.

План лекції:

- Специфіка драматургії як роду літератури. Категорія «конфлікт» як рушійна сила драмотургічної дії. Композиційна структура п'єси (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка).
- Поняття «наскрізна дія» та «надзавдання».

Практичне заняття:

- Методика дієвого (режисерського) аналізу художнього тексту педагогом.
- Спільний режисерський розбір фрагментів класичних та сучасних драматургічних творів. Визначення головної події та мотивів поведінки персонажів.

МОДУЛЬ 2. Діяльнісний підхід та інтегровані технології у викладанні курсу.

(практичні заняття, 6 годин)

Тема 2.1. Методика проведення акторських тренінгів: розвиток уваги, уяви, дикції та пластики учнів.

Тренінговий інтенсив для вчителів: відпрацювання вправ на розвиток сценічної уваги, уяви, координації рухів, дикції, орфоепії та голосоутворення. Моделювання акторського тренінгу для різних вікових груп учнів.

Складання калейдоскопу (картотеки) акторських вправ-криголамів (ice-breakers) для початку уроку.

Тема 2.2. Технології сценічної імпровізації та перформансу на стику освітніх галузей.

Імпровізація як метод активного навчання та подолання страху помилки. Види сценічної імпровізації (вербальна, невиразна, рухова, ситаційна). Педагогічний перформанс та хенпенінг як форми сучасного уроку. Театралізація як інструмент «оживлення» історичних подій, літературних сюжетів та мовних правил.

Моделювання інтегрованих мініетюдів за тематикою уроків історії та літератури. Сценарії «суд над літературним героєм», «історична дебатна реконструкція». Робота в малих групах над створенням перформансу.

Тема 2.3. Колективне текстотворення: методика написання авторських міні-п'єс та сценаріїв з учнями.

Технологія колективного конструювання тексту. Етапи роботи над дитячою драматургією: від замислу до фінального діалогу. Специфіка адаптації епічного твору (повісті, оповідання, казки) у драматургічний формат (інсценізація).

Конструювання власного множинного змішаного тексту для роботи на уроках мовно-літературної галузі. Спільне укладання сценарію міні-вистави за заданими критеріями.

Створення чернетки мікро-п'єси (до 2-3 сторінок) для використання на уроці.

МОДУЛЬ 3. Психолого-педагогічна підтримка та оцінювання

(лекції 4 години; практичні заняття 5 годин)

Тема 3.1. Елементи драматерапії та психогімнастики як здоров'язбережувальні технології в умовах хронічного стресу.

Психологічний потенціал театру: катарсис, емоційна реакція, рольова децентрація (*здатність людини відійти від власної егоцентричної позиції, «вийти» за межі свого власного «Я» та подивитися на ситуацію очима іншої особи).*

Драматерапія, казкотерапія та плейбек-театр як інструменти ментальної підтримки дітей. Особливості роботи з дитячою тровмою через метафору. Правила безпеки та етики під час використання терапевтичних елементів на уроці.

Освоєння психогімнастичних вправ на релаксацію, зняття м'язових затисків та концентрованість. Вправи на розвиток емпатії та емоційного інтелекту («Дзеркало», «Тінь», «Рольовий обмін»). Техніки дебрифінгу (виходу з ролі).

Складання комплексу з 3-х психогімнастичних вправ для стабілізації емоційного стану учнів під час повітряної тривоги чи стресу.

Тема 3.2. Критерії, рубрики та інструменти формувального і підсумкового оцінювання практично-творчої діяльності.

Специфіка оцінювання діяльності на перетині мистецтва та гуманітарних наук. Відхід від репродуктивного відтворення знань до фіксації динаміки компетентностей. Поняття «формувальне оцінювання» у театральній педагогіці. Самооцінювання та взаємооцінювання учнів.

Розробка критеріїв оцінювання творчих продуктів (перформансу, етюду, сценарію). Складання оціночних рубрик (матриць) та карток соціально-емоційного розвитку учня. Укладання прицільних дидактичних завдань із розвитку критичного мислення.

Подготовка інструменту самооцінювання для учнів (наприклад, рефлексивного щоденника або карти вражень) після завершення театрального проєкту.

Контроль та оцінювання за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи; на лекціях – експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми. **Оцінювання вербальне.**

Оцінювання 2 модульних робіт здійснюється за принципом «зараховано / не зараховано», без критеріїв оцінювання.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Нормативно-правова база впровадження міжгалузевих та інтегрованих курсів у базовій школі: виклики та перспективи.
2. Поняття «театральна педагогіка» та її місце в системі сучасної людиноцентричної освіти.
3. Драматургічний конфлікт як віддзеркалення життєвих протиріч: методи пояснення цієї категорії учням середнього шкільного віку.
4. Алгоритм режисерського (дієвого) аналізу художнього тексту: від визначення вихідної події до формулювання надзавдання твору.
5. Методика інсценізації: як переформатувати епічний твір (казку, оповідання, новелу) у драматургічний текст разом із учнями.
6. Механізм рольової децентрації як основа розвитку емпатії та соціального інтелекту підлітків.
7. Методика виходу з ролі (дебрифінг) та організація рефлексії учнів після завершення театральної дії.
8. Трансформація системи оцінювання: як перейти від перевірки репродуктивних знань до оцінювання динаміки розвитку м'яких навичок (soft skills).

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Режим доступу : https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinskashkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti

2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text

3. Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text

4. Модельна навчальна програма «Драматургія і театр. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» / авт. Старагіна І. П., Івасюк О. М., Матусяк А., Бакула Б. — К.: МОН України.

5. Модельна навчальна програма «Драматургія і театр. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)» / авт. Старагіна І. П., Чужинова І. Ю., Івасюк О. М. — К.: МОН України.

6. Дичківський І. М. Шкільна театральна педагогіка в умовах НУШ: виховання особистості засобами мистецтва.

7. Театральна педагогіка як засіб формування компетентних учнів-читачів / Методичні рекомендації та робочі аркуші для базової школи // Літосвіта.

8. Курбас Лесь. Філософія театру / Упорядкування та наукова редакція текстів — К.: Основи.

9. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. — К.: Методика.

10. НУШ Читаємо та граємо в театр: Збірник комунікативних рольових ігор та театралізованих сценаріїв — Харків: Видавництво Ранок.

11. Drama Education: A Comprehensive Guide to Performative Teaching and Applied Theater in Education — Світовий досвід драма-дидактики.

12. Вознесенська О. Л. Арт-терапія в подоланні психічної травми: Практичний посібник для освітян.

13. Плейбек-театр як інструмент шерингу та психологічного розвантаження в учнівських колективах // Методичний вісник психологічної служби.